

Directie Juridische Zaken

Nederlands Recht

Rijnstraat 8

2515 XP Den Haag

Postbus 20061

2500 EB Den Haag

Nederland

www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

10 2 e

Datum 16-03-2018

Betreft Besluit op bezwaar Wob-verzoek Mozambique

Geachte **10 2 e**,

Op 15 november 2017, ontvangen op 16 november 2017, heeft u twee pro forma bezwaarschriften ingediend tegen mijn eerste en tweede deelbesluit, respectievelijk van 12 oktober 2017 en 10 november 2017.

Bij brief van 8 december 2017, ontvangen op 12 december 2017, heeft u de bezwaargronden aangevuld.

Bij brief van 2 januari 2018, ontvangen op 8 januari 2018, heeft u een bezwaarschrift ingediend tegen mijn derde deelbesluit van 11 december 2017.

Met deze brief wordt op uw bezwaarschriften beslist.

Verloop van de procedure

Uw verzoek op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) van 31 juli 2017 om openbaarmaking van documenten inzake het Nederlandse beleid jegens Mozambique vanaf januari 2011 tot heden is op 1 augustus 2017 ontvangen. Bij brief van 1 augustus 2017, kenmerk MinBuza-2017.930208, is de ontvangst van deze brief bevestigd.

Bij deelbesluiten van 12 oktober 2017, 10 november 2017, 11 december 2017, 23 februari 2018 en 6 maart 2018 heb ik het verzoek deels toegewezen.

Op 15 november 2017 heeft u twee pro forma bezwaarschriften ingediend tegen mijn eerste en tweede deelbesluit.

Bij brief van 8 december 2017 heeft u de bezwaargronden aangevuld.

Bij brief van 2 januari 2018 heeft u tegen mijn derde deelbesluiten bezwaar aangetekend.

In onderling overleg is de datum van de hoorzitting vastgesteld. Op 9 januari 2018 vond de hoorzitting plaats bij het ministerie van Buitenlandse Zaken. Voor de samenstelling van de commissie en het verhandelde ter zitting verwijs ik naar het verslag van de hoorzitting dat als bijlage bij dit besluit is gevoegd en hier als herhaald en ingelast dient te worden beschouwd.

Directie Juridische Zaken
Nederlands Recht

Datum
16-03-2018

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

Uw bezwaarschrift is ingediend binnen zes weken na bekendmaking van het besluit. Het voldoet ook aan de overige door de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) gestelde eisen zodat het bezwaarschrift ontvankelijk is.

Beoordeling van het bezwaar

Gronden van uw bezwaar

In uw bezwaarschrift en tijdens de hoorzitting heeft u - kort samengevat - het volgende aangevoerd:

- a. *Te weinig of geen aandacht voor subsidiaire c.q. ambtelijke beperkte verstrekking.*

U stelt dat indien documenten integraal of onderdelen daarvan gelakt worden, de verplichting geldt om de verzoeker tegemoet te komen, door bijvoorbeeld de inhoud samen te vatten, informatie niet herleidbaar te maken of op een andere manier informatie over de inhoud te verstrekken.

U geeft aan dat u ook van integraal geweigerde documenten een kopie wenst te ontvangen, omdat u met betrekking tot deze documenten geïnteresseerd bent in elementen als datering en onderwerp.

- b. *Strijdigheid met het motiverings- en zorgvuldigheidsbeginsel.*

U stelt dat de besluiten in strijd zijn met het motiverings- en zorgvuldigheidsbeginsel. Tijdens de hoorzitting heeft u aangegeven erg ontevreden te zijn over de afhandeling in het algemeen. U geeft aan dat alle termijnen zijn overschreden.

Voorts verwijst u naar het document 'Scheepsdeal roept vele vragen op', dat tweemaal is vrijgegeven waarbij er een verschil is tussen de toegepaste uitzonderingsgronden. Ook verwijst u naar een op grond van 10.2.a integraal geweigerd document uit het derde deelbesluit dat reeds openbaar te vinden is op de website van de United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD).

Ten slotte acht u het strijdig met het motiveringsbeginsel dat meerdere alinea's geweigerd zijn onder dubbele of driedubbele uitzonderingsgronden.

- c. *Gebruikt art. 10.1.c*

U geeft aan dat op grond van art. 10.1.c van de Wob openbaarmaking van bedrijfs- en fabricagegegevens alleen geweigerd mag worden indien de vertrouwelijkheid van deze gegevens is vastgelegd in een vertrouwelijkheidsovereenkomst. Uit de documenten zou volgens u moeten blijken dat er een dergelijke vertrouwelijkheidsovereenkomst is of

deze zou moeten worden toegevoegd aan de beslissing. Voorts geeft u aan dat uw verzoek voornamelijk ziet op project-gegevens en dat dit een andere classificatie dan bedrijfs- en fabricagegegevens is.

Directie Juridische Zaken
Nederlands Recht

Datum
16-03-2018

U stelt dat waar het om documenten gaat omtrent projecten van de Nederlandse gas en maritieme sector, het om milieudocumenten gaat, omdat deze projecten volgens u een grote impact hebben op het milieu en klimaat. Vanwege het verdrag van Aarhus zou uitzonderingsgrond 10.1.c niet toepasbaar zijn op deze documenten.

U geeft aan dat art. 10.1.c van de Wob bovendien ten onrechte gebruikt zou zijn om commerciële belangen van het Nederlandse bedrijfsleven af te schermen en dat het belang van openbaarheid ondergeschikt is gemaakt aan de belangen van het Nederlandse bedrijfsleven en het Nederlandse vestigingsklimaat.

d. Gebruikt van art. 10.2.a Wob.

U stelt dat uitzonderingsgrond 10.2.a, alleen gehanteerd dient te worden nadat een land of internationale organisatie waar de informatie betrekking op heeft om een zienswijze is gevraagd. Volgens u is er geen rechtsgrond die deze categorie derden uitzondert van de zienswijze procedure en is het strijdig met de beginselen van motivering en zorgvuldigheid om de zienswijze procedure bij deze groep derden over te slaan.

e. Gebruik van art. 10.2.e Wob.

U maakt bezwaar tegen het toepassen van uitzonderingsgrond 10.2.e op hele alinea's. U stelt zich nauwelijks te kunnen voorstellen dat volledige alinea's onleesbaar dienen te worden gemaakt om de privacy te beschermen.

f. Gebruikt van art. 10.2.g Wob.

U geeft aan dat het gebruik van uitzonderingsgrond 10.2.g vereist dat aannemelijk wordt gemaakt dat het veronderstelde nadeel zal optreden bij openbaarmaking. Ten tweede dat wordt onderbouwd dat dit nadeel het evenredige zal overstijgen. Ten slotte dat dit geheel gewogen moet worden ten opzichte van het nadeel voor het algemeen belang bij voortgaande niet-openbaarheid. U stelt dat deze drie vereisten onvoldoende herkenbaar zijn in het besluit.

g. Gebruik van art. 11 Wob.

Met betrekking tot hetgeen gelakt is op grond van uitzonderingsgrond art. 11 herhaalt u allereerst de bezwaargronden zoals samengevat onder *ad a*. Voorts stelt u dat objectieve aspecten, waaronder feiten, afspraken, conclusies, actiepunten en aanbevelingen niet onder de letter en geest van art. 11 van de Wob vallen, terwijl deze aspecten wel zijn gelakt op grond van art. 11.

Overwegingen ten aanzien van de gronden van bezwaar

Met betrekking tot deze argumenten overweeg ik het volgende.

Herbeoordeling in bezwaar

Voordat ik specifiek in ga op de uw bezwaargronden, merk ik op dat ik de documenten van de eerste drie deelbesluiten nogmaals heb doorgenomen. Hierbij ben ik tot de conclusie gekomen dat de uitzonderingsgronden uit de Wob niet altijd goed zijn toegepast. In voorkomende gevallen is te veel informatie weggelakt, maar ook zijn bij een aantal documenteren verkeerde uitzonderingsgronden genoemd. Ook komt het voor dat er alinea's zijn gelakt zonder dat er een uitzonderingsgrond is gegeven. Dit is evident niet de bedoeling en in dit besluit heb ik in dergelijke gevallen de uitzonderingsgrond aangevuld. De herziene documenten voeg ik als bijlage toe aan dit besluit.

Directie Juridische Zaken
Nederlands Recht

Datum
16-03-2018

Subsidiaire c.q. ambtelijke beperkte verstrekking.

Er bestaat geen wettelijke verplichting om de verzoeker tegemoet te komen indien het bestuursorgaan van mening is dat er gronden aanwezig zijn om informatie niet openbaar te maken op grond van de Wob. Informatie is simpel gezegd openbaar of niet openbaar. Ook uit artikel 7 van de Wob kan een verplichting als door u gesteld niet worden afgeleid. Artikel 7 van de Wob ziet uitsluitend op de wijze van informatieverstrekking: als een bestuursorgaan van mening is dat er geen gronden aanwezig zijn om openbaarmaking van informatie te weigeren, kan de informatie op verschillende manieren verstrekt worden.

Overigens merk ik op dat ingevolge art. 7 lid 2 van de Wob het uitgangspunt is dat het bestuursorgaan de informatie in een door de door de verzoeker verzochte vorm verstrekt. In uw verzoek heeft u aangegeven dat uw voorkeur uitging naar kopieën van de documenten en ik heb dan ook conform deze wens uw verzoek afgehandeld.

U geeft aan dat u ook van integraal geweigerde documenten een kopie wenst te ontvangen. Naar mijn oordeel is het op dergelijke wijze verstrekken van geheel gezwarte documenten zinledig en dient dit op geen enkele wijze het belang van een goede en democratische bestuursvoering. De Wob verplicht daar dan ook niet toe. Voor zover u met betrekking tot deze documenten geïnteresseerd bent in elementen als datering en onderwerp verwijs ik u naar de inventarislijsten die ik bij de drie deelbesluiten heb gevoegd. De documenten die integraal zijn geweigerd zijn de documenten die na toepassing van de uitzonderingsgronden evident geen wezenlijk inhoudelijk relevante informatie meer bevatten.

Motiverings- en zorgvuldigheidsbeginsel

Het verzoek dat door u is ingediend is van een zeer grote omvang. In totaal zijn er in de verschillende deelbesluiten vele honderden documenten (deels) openbaar worden gemaakt, waarvan sommige documenten weer bestaan uit vele tientallen pagina's. In ogenschouw dient te worden genomen dat deze honderden documenten geselecteerd zijn uit een nog veel grotere inventarisatie aan documenten. Van alle documenten uit deze inventarisatie is getoetst of zij vallen onder de reikwijdte van uw verzoek. Vervolgens is elk document door ten minste twee personen, soms door zelfs door drie personen of meer, bekeken en beoordeeld aan de hand van de criteria van de Wob. Circa zes medewerkers hebben de afgelopen maanden een groot deel van hun tijd besteed tijdig aan het afhandelen van uw verzoek. Om de deadlines voor de deelbesluiten te halen is er meermaals tot laat in de avond gewerkt. De afgesproken deadlines zijn steeds, zoals ook door u is onderkend tijdens de hoorzitting, op een á twee dagen na gehaald. Uw bezwaar dat de termijnoverschrijdingen onbehoorlijk zijn, deel ik dan ook zeker niet. Uw opmerking dat er wat u betreft ook op kerstavond en in de weekenden doorgewerkt had moeten worden, laat ik voor uw rekening.

Ondanks de grote inzet waarmee de afhandeling van uw verzoek heeft plaatsgevonden komt het voor dat sommige documenten tweemaal zijn opgenomen in de inventarislijst en ook twee keer (vaak door verschillende personen) zijn beoordeeld en dat dit bij de verschillende controles niet naar boven is gekomen. Bij een verzoek met een dergelijke omvang is dat niet altijd te voorkomen. Het document 'Scheepsdeal roept vele vragen op' is een document dat twee keer voorkomt in de deelbesluiten. Daarbij is in de 'MAP' versie minder informatie zwartgemaakt gemaakt dan in de 'DAF' versie. Een dergelijk verschil valt in alle gevallen te betreuren. Feit is echter dat de 'MAP' versie alle informatie bevat uit het document 'Scheepsdeal roept vele vragen op' die openbaar is gemaakt en dat de daarin gezwarte informatie op juiste gronden niet openbaar is gemaakt. Uw bezwaar op dit punt kan niet tot de conclusie leiden dat er onterecht informatie is geweigerd, noch dat dat het bestreden besluit om niet in stand kan blijven.

Directie Juridische Zaken
Nederlands Recht

Datum
16-03-2018

Het document '(Batch 3)_23. Email - 2011.02.16 - MINEZ - b. Bijlage Terugkoppeling bezoek Guebuza' is een van de documenten die verkeerd zijn beoordeeld. Het document is, zoals u ook aangeeft in uw bezwaarschrift, op de titel na geweigerd. Gezien het feit dat dit document reeds openbaar was via de website van de United Nations Conference on Trade and Development, had hier moeten worden aangegeven dat de Wob niet van toepassing is op openbare documenten.

In mijn deelbesluit komt het voor dat ik weiger informatie openbaar te maken op grond van meerdere uitzonderingsgronden. Dat is op geen enkele wijze in strijd met de Wob, noch met de motiveringsplicht. Daar waar meerdere uitzonderingsgronden worden gebruikt, zijn eenvoudigweg meerdere belangen in het geding. Wanneer bijvoorbeeld een beleidsmedewerker in een e-mail een zeer uitgesproken mening geeft over de leider van land X, dan kan een dergelijke zin geweigerd worden omdat er sprake is van enerzijds een persoonlijke beleidsopvatting voor intern beraad en anderzijds op grond van de bescherming van de internationale betrekkingen.

Gebruikt art. 10.1.c

Art. 10, eerste lid, sub c van de Wob bepaalt dat het verstrekken van informatie achterwege blijft voor zover dit bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn medegedeeld. Noch uit de Wob zelf, noch uit de wetsgeschiedenis, noch uit de jurisprudentie volgt dat er pas sprake is van vertrouwelijk mededelen nadat de vertrouwelijkheid van deze gegevens is vastgelegd in een vertrouwelijkheidsovereenkomst.

Uit de Memorie van Toelichting (kamerstuk 19 859, nr. 6, p. 18-19) volgt zelfs dat het tegendeel waar is:

"Het enkele feit dat op een stuk, overgelegd door een bedrijf, 'vertrouwelijk' staat, vrijwaart dat bedrijf nog niet tegen openbaarmaking van de daarin vervatte informatie. Daarvoor dient het stuk inhoudelijk beoordeeld te worden, om te bezien of het ook werkelijk om vertrouwelijk meegedeelde en vertrouwelijk te houden bedrijfs- en fabricagegegevens gaat. Anderzijds: het enkele feit van het ontbreken van het woord 'vertrouwelijk' op een door een bedrijf aan de overheid overgelegd document, ontslaat de overheid niet van de

verplichting tot het zo nodig vertrouwelijk houden van de gegeven informatie. Ook daarvoor is een inhoudelijke beoordeling van het stuk vereist.”

Directie Juridische Zaken
Nederlands Recht

In de MvT staat dan ook dat informatie als vertrouwelijk *moet* worden beschouwd als zulke woorden niet zijn gebruikt maar de mededeling plaats heeft in het kader van een contact dat het bedrijf redelijkerwijs als vertrouwelijk mag beschouwen (zie ook ARRS 13 december 1990, R03.90.6982/S6697).

Datum
16-03-2018

Uw bezwaar dat uitzonderingsgrond 10.1.c is gehanteerd om ‘commerciële belangen van het Nederlandse bedrijfsleven af te schermen’ en dat het belang van openbaring ondergeschikt zou zijn gemaakt aan de belangen van het Nederlandse bedrijfsleven en het Nederlandse vestigingsklimaat kan ik niet plaatsen. Uitzonderingsgrond 10.1.c bepaalt dat het verstrekken van informatie achterwege blijft indien het bedrijfs- en fabricagegegevens betreft die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld. Daar waar sprake is van bedrijfs- en fabricage gegevens die vertrouwelijk aan mij zijn meegedeeld heb ik dan ook conform de wet openbaarmaking achterwege gelaten. In lijn met de vaste jurisprudentie van de Afdeling (zie bijvoorbeeld de uitspraak van 3 oktober 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BX8990) heb ik uitzonderingsgrond 10.1.c toegepast indien er sprake van informatie waaruit wetenswaardigheden kunnen worden afgelezen of afgeleid met betrekking tot de technische bedrijfsvoering of het productieproces, dan wel met betrekking tot de afzet van de producten of de kring van afnemers en leveranciers. Het enkel tijdens de hoorzitting noemen van de “Technolease-zaak”, zonder enige bronvermelding, volstaat niet om aan te nemen dat ik, in afwijking van de tekst en toelichting van de Wob en de bovengenoemde jurisprudentie, een andere afweging had moeten maken over het openbaar maken van bedrijfs- en fabricagegegevens.

Wat betreft uw verwijzing naar het EHRM en het standpunt dat er geen absolute weigeringsgronden meer bestaan wijs ik u op het volgende. In de uitspraak van de Afdeling van 25 oktober 2017 (ECLI:NL:RVS:2017:2883) heeft de Afdeling geoordeeld er in het algemeen van mag worden uitgegaan dat de wetgever bij het formuleren van de weigeringsgronden in de artikelen 10 en 11 van de Wob heeft voorzien in beperkingen die noodzakelijk zijn in een democratische samenleving met het oog op de in artikel 10, tweede lid, van het EVRM genoemde belangen. Dit uitgangspunt staat er volgens de Afdeling evenwel niet aan in de weg dat een verzoeker kan aangeven dat en waarom in zijn concrete situatie aan dit uitgangspunt niet kan worden vastgehouden. Hierbij dient de verzoeker volgens de Afdeling zeer bijzondere omstandigheden te stellen en aannemelijk te maken die zouden meebrengen dat de verzoeker, ondanks toepassing van de Wob, in de uitoefening van het specifieke recht om op grond van artikel 10, eerste lid, van het EVRM inlichtingen te ontvangen, wordt belemmerd zonder dat dit op grond van artikel 10, tweede lid, van het EVRM is gerechtvaardigd. Dergelijke zeer bijzondere omstandigheden heeft u niet aangevoerd noch aannemelijk gemaakt.

Bij de eerdergenoemde herbeoordeling van de stukken heb ik een aantal documenten aangetroffen waarbij uitzonderingsgrond 10.1.c is toegepast op informatie die vertrouwelijke door personen of rechtspersonen aan mij zijn meegedeeld maar waarbij er geen sprake was van bedrijfs- en fabricagegegevens zoals hierboven omschreven. Het betreft in al deze gevallen wel concurrentiegevoelige informatie zoals informatie over de bedrijfsstrategie, deelname aan tenders, toekomstige investeringen en marktanalyses. Openbaarmaking van deze informatie is onevenredig benadelend voor deze

rechtspersonen waartegen in deze gevallen het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen. Verstrekking dient op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob achterwege te blijven.

Directie Juridische Zaken
Nederlands Recht

Datum
16-03-2018

Milieu-informatie

De stelling dat alle documenten omtrent projecten van de Nederlandse gas en maritieme sector kwalificeren als milieudocumenten omdat deze projecten een grote impact hebben op het milieu en klimaat kan ik niet onderschrijven.

Ingevolge artikel 1, aanhef en onder g, van de Wob wordt onder milieu-informatie verstaan: "hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 19.1a van de Wet milieubeheer". Ingevolge artikel 19.1a van de Wet milieubeheer is milieu-informatie alle informatie, neergelegd in documenten, over: a. de toestand van elementen van het milieu, zoals lucht en atmosfeer, water, bodem, land, landschap en natuurgebieden met inbegrip van vochtige biotopen, kust- en zeegebieden, biologische diversiteit en haar componenten, met inbegrip van genetisch gemodificeerde organismen, en de interactie tussen deze elementen; [...] c. maatregelen, met inbegrip van bestuurlijke maatregelen, zoals beleidsmaatregelen, wetgeving, plannen, programma's, milieuakkoorden en activiteiten die op de onder a en b bedoelde elementen en factoren van het milieu een uitwerking hebben of kunnen hebben, alsmede maatregelen of activiteiten ter bescherming van die elementen.

Met betrekking tot artikel 19.1a sub c heeft de Afdeling geoordeeld, onder andere in een Wob-verzoek inzake windenergieprojecten in Namibië¹, dat ook al is er sprake van een maatregel die een uitwerking kan hebben op het milieu, niet alle documenten met betrekking tot deze maatregel milieu-informatie vormen. De Afdeling oordeelt dat er per document moet worden bekeken of er gegevens in staan over de toestand van elementen van het milieu of over factoren die deze elementen aantasten of waarschijnlijk aantasten.

De informatie die onder mijn ministerie ligt met betrekking tot de Nederlandse energie en maritieme sector is bij uitstek de informatie die de Afdeling in de bovenstaande uitspraak kwalificeert als 'niet-milieu-informatie'. De informatie die het ministerie van Buitenlandse Zaken ontvangt van bedrijven die worden geholpen bij het zakendoen in Mozambique is vaak informatie over waar een bedrijf wil gaan investeren (welke regio, welke haven, etc.), informatie over (beoogde) afnemers of leveranciers, verloren of gewonnen tenders, welke moeilijkheden deze bedrijven ondervinden, et cetera. Aan de hand van deze informatie ondersteunt mijn ministerie deze bedrijven bijvoorbeeld met het leggen van de juiste contacten, het informeren over de lokale (politieke) context of met het wijzen op nieuwe kansen. Daar waar openbaarmaking van informatie op grond van art. 10.1.c Wob is geweigerd is er geen sprake van informatie over de toestand van elementen van het milieu of over factoren die deze elementen aantasten of waarschijnlijk aantasten.

Gebruik van art. 10.2.a.

U stelt dat uitzonderingsgrond 10.2.a. alleen gehanteerd dient te worden nadat het land of de internationale organisatie waar de informatie betrekking op heeft

¹ ABRvS 17-07-2013, ECLI:NL:RVS:2013:288

om een zienswijze is gevraagd. Dit standpunt vindt noch een basis in de Wob zelf, noch in de wetsgeschiedenis, noch in de jurisprudentie.

Directie Juridische Zaken
Nederlands Recht

In dit verband verwijs ik naar de Memorie van Toelichting (kamerstuk 1986/87, 19 859, nr. 3, pag. 34) waarin het bereik van artikel 10.2.a Wob is uiteengezet:

Datum
16-03-2018

"Voor de toepassing van deze bepaling is het niet noodzakelijk dat men een verslechtering van de goede betrekkingen als zodanig met andere landen of met internationale organisaties voorziet. Voldoende is dat men als gevolg van het verschaffen van informatie ingevolge de wet voorziet dat het internationale contact op bepaalde punten stroever zal gaan lopen, met als gevolg bijvoorbeeld dat het onderhouden van diplomatieke betrekkingen, of het voeren van bilateraal overleg met landen of organisaties, moeilijker zou gaan dan voorheen, of dat men in die landen of internationale organisaties minder geneigd zou zijn tot het verstrekken van bepaalde gegevens dan voorheen".

Voor het bestaan van het vermoeden dat diplomatieke betrekkingen stroever zullen gaan lopen als gevolg van het openbaar maken van bepaalde documenten is blijkens vaste jurisprudentie van de Afdeling (zie o.a. ABRvS 16 februari 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BP4737; ABRvS 10 april 2013, ECLI:NL:RVS:2013:BZ7635; ABRvS 17 september 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3439) niet altijd een concrete aanwijzing in de vorm van een uitdrukkelijke kennisgeving van een andere staat tot niet openbaarmaking noodzakelijk is, als uit de aard en inhoud van de gevraagde informatie kan volgen dat deze vertrouwelijk is.

In dit geval betreft het informatie die vertrouwelijk in het diplomatieke verkeer is gewisseld; in besloten bijeenkomsten, dan wel informatie die op ambtelijk niveau vertrouwelijk is verkregen. Ik voorzie dat het verstrekken van informatie uit vertrouwelijke overleggen de betrekkingen met de andere landen dan wel internationale organisaties zal verslechteren. Daarnaast is deze uitzonderingsgrond toegepast op passages waarin informatie en/of opvattingen staan die van dien aard zijn dat een verslechtering van de goede betrekkingen met deze landen en/of internationale organisaties voorzienbaar is indien deze openbaar wordt gemaakt.

Gebruik van art. 10.2.e.

In verschillende documenten is uitzonderingsgrond 10.2.e. toegepast op grote vlakken. Zoals reeds toegelicht op de hoorzitting is dit gebeurd om cv's van bijvoorbeeld buitenlandse bewindslieden onleesbaar te maken. Voor zover in de cv's reeds openbaar informatie staat, is de Wob daarop niet van toepassing. Niettemin heb ik in dit geval om alle onduidelijkheid daarover weg te nemen besloten om die reeds openbare informatie uit deze cv's alsnog in ongelakte vorm aan u te verstrekken.

Gebruik van art. 10.2.g

U geeft aan dat het gebruik van deze uitzonderingsgrond vereist dat aannemelijk wordt gemaakt dat het veronderstelde nadeel zal optreden bij openbaarmaking. Ten tweede dat wordt onderbouwd dat dit nadeel het evenredige zal overstijgen. Ten slotte dat dit geheel gewogen moet worden ten opzichte van het nadeel voor het algemeen belang bij voortgaande niet-openbaarheid. U stelt dat deze drie vereisten onvoldoende herkenbaar zijn in het besluit.

Zoals reeds in het primaire besluit is aangegeven heb ik verstrekking van informatie op grond van 10.2.g achterwege gelaten voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden. Daar waar ik 10.2.g heb toegepast is er sprake van concurrentiegevoelige informatie die geen of bedrijfs- en fabricage gegevens zijn, zoals algemene bedrijfsstrategie, toekomstige investeringen en marktanalyses, welke mij vertrouwelijk zijn meegedeeld. Bij de toepassing van artikel 10.2.g heb ik, zoals de wet vereist vastgesteld dat openbaarmaking van deze informatie de betreffende organisaties benadeelt en het belang van de openbaarheid van deze informatie afgewogen tegen het belang van het voorkomen van dat onevenredig nadeel.

Directie Juridische Zaken
Nederlands Recht

Datum
16-03-2018

Gebruik van art. 11

Met betrekking tot hetgeen is gelakt op grond van uitzonderingsgrond art. 11 herhaalt u allereerst de bezwaargronden zoals samengevat onder ad a. Voorts stelt u dat objectieve aspecten, waaronder feiten, afspraken, conclusies, actiepunten en aanbevelingen niet onder de letter en geest van art. 11 van de Wob vallen, terwijl deze aspecten wel zijn gelakt op grond van art. 11. Op grond van artikel 1, onder f, van de Wob, wordt onder persoonlijke beleidsopvatting verstaan een opvatting, voorstel aanbeveling of conclusie van één of meer personen over een bestuurlijke aangelegenheid en de daartoe door hen gevoerde argumenten. Op grond van artikel 1, onder c, van de Wob, wordt onder intern beraad verstaan het beraad over een bestuurlijke aangelegenheid binnen een bestuursorgaan, dan wel binnen een kring van bestuursorganen in het kader van de gezamenlijke verantwoordelijkheid van een bestuurlijke aangelegenheid. Alle stukken van intern beraad worden blijkens de wetsgeschiedenis en jurisprudentie onder meer gezien nota's van ambtenaren aan hun politieke en ambtelijke leidinggevers, correspondentie tussen ministeries of andere bestuursorganen onderling en concepten van stukken. Voorts geldt volgens vaste jurisprudentie dat bij verwevenheid tussen feiten en opvattingen over de feiten geen verplichting tot openbaarheid geldt (zie ABRvS Afdeling van 24 november 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BO4877). Een bestuursorgaan hoeft ook niet binnen een zelfstandig onderdeel van een document per zin of zinsdeel te bepalen of verwevenheid een weigering kan rechtvaardigen (zie ABRvS van 31 januari 2018, ECLI:NL:RVS:2018:314).

In de documenten die deels zijn geweigerd kunt u zien dat per passage deze uitzonderingsgrond is ingeroepen. Ook de documenten die geheel zijn geweigerd zijn per passage beoordeeld. Voor zover in de stukken feitelijke informatie is opgenomen, is deze zodanig verweven met de persoonlijke beleidsopvattingen, zodat het niet mogelijk is om deze los daarvan te bezien.

Over de aard van de stukken merk ik het volgende op. Het betreft allereerst ambtelijke inbreng voor te voeren gesprekken van onder andere bewindspersonen. Dit zijn persoonlijke suggesties en adviezen van ambtenaren aan hun bewindspersoon waarvan niet vaststond dat deze zouden worden overgenomen en gebruikt. Verder gaat het gaat om e-mails tussen ambtenaren van dit ministerie en tussen ambtenaren van dit ministerie en ambtenaren van andere ministeries.

Daarnaast gaat het om berichten, memo's en verslagen opgesteld door ambtenaren ten behoeve van hun leidinggevende of bewindspersoon waarin zij een persoonlijke waardering geven van de feiten en omstandigheden waarover zij adviseren. Deze stukken zijn allemaal opgesteld ten behoeve van intern beraad en bevatten alle interne beleidsopvattingen

Directie Juridische Zaken
Nederlands Recht

Datum
16-03-2018

Bij hiervoor genoemde heroverweging van het besluit heb ik geconstateerd dat een beperkt aantal passages wel enkel feitelijke informatie bevat. Deze maak ik alsnog openbaar.

Wat betreft uw stelling om stukken geanonimiseerd openbaar te maken, ben ik van oordeel dat de goede en democratische bestuursvoering als bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de Wob daarmee niet gediend is. Het tweede lid biedt ruimte om persoonlijke beleidsopvattingen geanonimiseerd of op naam, indien de betrokkene daarmee heeft ingestemd, openbaar te maken. De geboden ruimte is een discretionaire bevoegdheid voor een bestuursorgaan en dus geen verplichting. Dit artikel(lid) beoogt een interne gedachtewisseling vrij van inmenging te laten (zie onder meer ABRvS 19 januari 2011, ECLI:NL:RVS:BP1316). Ik acht het van groot belang dat open van gedachte moet kunnen worden gewisseld op het ministerie. Om die reden heb ik dan ook afgezien om toepassing te geven aan artikel 11, tweede lid, van de Wob.

Besluit

Gelet op hetgeen hiervoor is overwogen verklaar ik uw bezwaar (deels) gegrond en herroep het bestreden besluit. De aangepaste documenten treft u bijgaand aan

Hoogachtend,

De Minister van Buitenlandse Zaken
namens deze,

Directeur van de directie Sub-Sahara Afrika,
102 e

Alle Dorhout.

U kunt tegen deze beschikking beroep instellen bij de sector bestuursrecht van de rechtbank Amsterdam postbus 75850, 1070 AW Amsterdam. Het beroepschrift moet binnen zes weken na de dag waarop de beschikking u is toegezonden door de rechtbank zijn ontvangen.